

152/1998 Z.z.

ZÁKON

zo 14. mája 1998

o sťažnostiach

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Základné ustanovenia

§ 1

Tento zákon upravuje postup pri podávaní, prijímaní, evidovaní, vybavovaní a kontrole vybavovania sťažností fyzických osôb a právnických osôb.

§ 2

Podľa tohto zákona prijímajú, evidujú, vybavujú a kontrolujú vybavovanie sťažností

- a) štátne orgány a nimi zriadené organizácie, 1)
- b) obce a nimi zriadené organizácie, 1)
- c) právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveril rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb 2)
(ďalej len "orgán verejnej správy").

1) § 21 až 23 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 386/1996 Z.z. o štátnom rozpočte na rok 1997 a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2) Napríklad § 2 a § 3 ods. 2 písm. b) a c) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov, § 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 387/1996 Z.z. o zamestnanosti, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov, zákon Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov.

§ 3

Sťažnosť je podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby (ďalej len "sťažovateľ"), ktorým

- a) sa domáha ochrany svojich práv alebo právom chránených záujmov, pretože došlo k ich porušeniu alebo k ohrozeniu činnosťou alebo nečinnosťou (ďalej len "činnosť") orgánu verejnej správy,
- b) upozorňuje na konkrétne nedostatky, najmä na porušenie právnych predpisov, ktorých odstránenie si vyžaduje zásah orgánu verejnej správy.

§ 4

(1) Za sťažnosť podľa tohto zákona sa nepovažuje podanie

- a) fyzickej osoby alebo právnickej osoby poslané orgánu verejnej správy ako dopyt, ktorým sa nedomáha ochrany svojich práv,
- b) orgánu verejnej správy, v ktorom upozorňuje na nesprávnu činnosť iného orgánu verejnej správy,
- c) ktorého vybavovanie je upravené osobitným predpisom, 3)
- d) proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy vydanému v správnom konaní, ak je zrejmé, že podanie možno vybaviť v správnom konaní.

(2) Orgán verejnej správy, ktorému bolo doručené podanie označené ako sťažnosť, a toto podanie podľa odseku 1 písm. a) až c) nie je sťažnosťou, je povinný ho do piatich dní vrátiť s uvedením dôvodu tomu, kto ho podal. Podanie podľa odseku 1 písm. d) zašle orgán verejnej správy bezodkladne sťažovateľovi s poučením, a ak ide o neprávoplatné rozhodnutie, aj orgánu príslušnému na rozhodnutie o opravnom prostriedku; ak časť podania spĺňa náležitosti sťažnosti podľa tohto zákona, vybaví sa táto časť ako sťažnosť.

3) Napríklad zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov, § 49 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/1996 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

Podávanie sťažností

§ 5

(1) Sťažnosť sa podáva spravidla písomne alebo ústne v záujme jej urýchleného a efektívneho vybavenia orgánu príslušnému na jej vybavenie.

(2) Sťažnosť adresovaná na meno vedúceho alebo zamestnanca orgánu verejnej

správy sa považuje za sťažnosť podanú orgánu verejnej správy.

(3) O ústnej sťažnosti, ktorú nemožno vybaviť hneď pri jej podaní, orgán, ktorý sťažnosť prijíma, vyhotoví záznam, ktorý sťažovateľovi predloží na prečítanie a podpis. Na požiadanie sťažovateľa sa mu vydá rovnopis záznamu.

(4) Zo sťažnosti musí byť zrejmé, kto ju podáva. Musí obsahovať meno, priezvisko, adresu fyzickej osoby alebo názov a sídlo právnickej osoby, predmet sťažnosti a čoho sa sťažovateľ domáha.

(5) Ak sťažnosť nemá požadované náležitosti podľa odseku 4, nie je zrozumiteľná, alebo ak sú na jej náležité vybavenie potrebné údaje, ktoré sa v sťažnosti neuvádzajú, treba zabezpečiť ich doplnenie. Na dopĺňanie sťažnosti sa primerane vzťahuje § 15.

(6) Ak sťažnosť podáva viac sťažovateľov spoločne a neurčí sa v nej, komu z nich sa majú doručovať písomnosti vo vybavovanej veci, všetky odosielané písomnosti sa doručujú tomu sťažovateľovi, ktorý sa v sťažnosti uvádza na prvom mieste.

§ 6

Podanie sťažnosti sa nesmie stať podnetom ani dôvodom na vyvodzovanie dôsledkov, ktoré by sťažovateľovi spôsobili akúkoľvek ujmu.

§ 7

Utajenie totožnosti sťažovateľa

(1) Ak sťažovateľ požiadal, aby sa jeho totožnosť utajila alebo ak je jej utajenie v záujme náležitého vybavenia sťažnosti, pri prešetrovaní sťažnosti sa postupuje len na základe jej odpisu, v ktorom sa neuvádza nič z toho, čo by umožňovalo identifikáciu sťažovateľa. Každý zúčastnený na vybavovaní veci, komu je sťažovateľova totožnosť známa, je povinný o nej zachovať mlčanlivosť.

(2) Ak sťažovateľ požiadal o utajenie svojej totožnosti, ale charakter sťažnosti neumožňuje jej prešetrenie bez uvedenia niektorého z údajov o jeho osobe, treba ho o tom bezodkladne upovedomiť. Zároveň ho treba upozorniť, že vo vybavovaní sťažnosti sa bude pokračovať len vtedy, ak v určenej lehote písomne udelí súhlas s uvedením určitého potrebného údaje o svojej osobe.

§ 8

Anonymná sťažnosť

Sťažnosť, v ktorej sťažovateľ neuvádza svoje meno, priezvisko a adresu (právnická osoba svoj názov a sídlo), je anonymná sťažnosť. Anonymná sťažnosť sa vybavuje, ak obsahuje konkrétne údaje, ktoré nasvedčujú, že bol porušený právny predpis.

§ 9 Prijímanie sťažností

Všetky orgány verejnej správy sú povinné prijímať sťažnosti. Prijaté sťažnosti, na ktorých vybavenie alebo prešetrenie nie sú príslušné, sú povinné bezodkladne postúpiť orgánu príslušnému na ich vybavenie a zároveň o tom upovedomiť sťažovateľa.

§ 10 Evidencia sťažností

(1) Orgán verejnej správy je povinný zabezpečiť vedenie centrálnej evidencie podaných sťažností oddelene od evidencie ostatných písomností tak, aby poskytovala údaje potrebné na kontrolu vybavovania sťažností. Evidencia musí obsahovať najmä tieto údaje:

- a) dátum doručenia sťažnosti,
- b) meno, priezvisko, adresu (názov, sídlo) sťažovateľa,
- c) predmet sťažnosti,
- d) proti komu sťažnosť smeruje,
- e) kedy a komu sa sťažnosť prideliť alebo postúpila na prešetrenie,
- f) výsledok prešetrenia,
- g) prijaté opatrenia a termíny ich splnenia,
- h) dátum odoslania oznámenia sťažovateľovi o výsledku prešetrenia.

Údaj o postúpení sťažnosti na vybavenie sa vyznačuje namiesto údajov uvedených pod písmenom e) a údaje pod písmenom f) až h) sa v takom prípade neuvádzajú.

(2) Evidencia anonymných sťažností sa vedie podľa odseku 1 v rozsahu, v akom to ich obsah umožňuje.

(3) Opakovaná sťažnosť sa eviduje v roku, v ktorom bola doručená, a predchádzajúca sťažnosť sa k nej pripojí.

(4) Vedúci orgánov verejnej správy sú povinní na požiadanie ústredného orgánu štátnej správy na kontrolu vybavovania sťažností 4) predkladať ročnú správu o vybavovaní sťažností. Správa má obsahovať najmä počet prijatých a vybavených sťažností, proti komu smerovali, ich predmet a opatrenia vykonané na nápravu zistených nedostatkov.

Príslušnosť na vybavenie sťažnosti § 11

(1) Na vybavenie sťažnosti je príslušný vedúci orgán verejnej správy. Ak sťažnosť smeruje proti vedúcemu tohto orgánu, vybavuje ju najbližší nadriadený orgán. Ak taký orgán nie je, na vybavenie sťažnosti v oblasti štátnej správy je príslušný ústredný orgán štátnej správy na kontrolu vybavovania sťažností. 4)

(2) Na prešetrenie sťažnosti proti činnosti poslanca obecného zastupiteľstva, starostu obce a hlavného kontrolóra obce je príslušná komisia zriadená obecným

zastupiteľstvom. 5)

(3) Na prešetrenie sťažnosti proti činnosti prednostu obecného úradu, náčelníka obecnej polície, veliteľa požiarneho zboru obce alebo iného zamestnanca obce a štatutárneho orgánu právnickej osoby, ktorej je obec zriaďovateľom, 1) je príslušný starosta obce alebo hlavný kontrolór, ak mu jej prešetrenie zverilo obecné zastupiteľstvo.

(4) Na vybavenie opakovanej sťažnosti proti činnosti obce, ktorá je výkonom štátnej správy, je príslušný okresný úrad.

(5) Ak vznikne spor o tom, ktorý z orgánov verejnej správy je príslušný vybaviť sťažnosť, príslušnosť určí ich spoločný nadriadený orgán; ak taký orgán nie je, určí ju ústredný orgán štátnej správy na kontrolu vybavovania sťažností. 4) Vo veciach spornej príslušnosti konajú orgány verejnej správy najneskôr do desiatich dní od doručenia sťažnosti.

1) § 21 až 23 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 386/1996 Z.z. o štátnom rozpočte na rok 1997 a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

4) § 20a zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

5) § 10 ods. 2 a § 15 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

§ 12

(1) Sťažnosť nesmie vybavovať ani prešetrovať osoba, proti ktorej sťažnosť smeruje, ani osoba, ktorá je podriadená tejto osobe.

(2) Z vybavovania sťažnosti i z prešetrovania sťažnosti je vylúčená osoba,
a) ktorá sa zúčastnila ako zamestnanec iného orgánu verejnej správy na činnosti, ktorá je predmetom sťažnosti,
b) o ktorej nezaujatosti možno mať pochybnosti vzhľadom na jej pomer k sťažovateľovi, jeho zástupcovi alebo k predmetu sťažnosti.

§ 13

Lehoty na vybavenie sťažnosti

(1) Príslušný orgán verejnej správy je povinný prešetriť a vybaviť sťažnosť do 30 dní odo dňa, keď mu bola sťažnosť doručená. V prípadoch spornej príslušnosti (§ 11 ods. 5) začína lehota na vybavenie sťažnosti plynúť odo dňa, keď bolo doručené oznámenie o určení príslušnosti.

(2) Ak si vybavenie sťažnosti vyžaduje súčinnosť iného orgánu verejnej správy, fyzickej osoby alebo právnickej osoby, príslušný orgán verejnej správy je povinný

vybaviť sťažnosť najneskôr do 60 dní odo dňa, keď mu bola doručená. V prípadoch náročných na prešetrenie sťažnosti môže vedúci orgánu verejnej správy predĺžiť lehotu na jej vybavenie o ďalších 30 dní. O každom predĺžení lehoty na vybavenie a o dôvodoch predĺženia je orgán verejnej správy povinný písomne upovedomiť sťažovateľa bez zbytočného odkladu.

§ 14

Oboznamovanie s obsahom sťažnosti

Orgán verejnej správy, ktorý sťažnosť vybavuje, je povinný oboznámiť toho, proti komu sťažnosť smeruje, s jej obsahom v takom rozsahu a čase, aby sa jej prešetrovanie nemohlo zmariť. Zároveň mu umožní vyjadriť sa k sťažnosti, predkladať doklady, iné písomnosti, informácie a údaje potrebné na vybavenie sťažnosti.

Spolupráca pri vybavovaní sťažnosti

§ 15

(1) Sťažovateľ je povinný spolupracovať s orgánom, ktorý sťažnosť vybavuje, prípadne prešetruje, v rozsahu potrebnom na vybavenie sťažnosti. Ak sťažovateľ bez vážneho dôvodu do desiatich dní od doručenia požiadania o spoluprácu alebo v inom určenom termíne neposkytne požadovanú spoluprácu, orgán verejnej správy nie je povinný vybaviť sťažnosť, o čom sťažovateľa poučí v požiadaní o spoluprácu.

(2) Ak sťažovateľ oznámi vážne dôvody, ktoré mu bránia, aby spolupracoval podľa odseku 1, vo vybavovaní jeho sťažnosti sa pokračuje. V čase, keď sťažovateľ mešká s plnením tejto povinnosti, lehoty podľa § 13 neplynú.

(3) Ak je to na vybavenie sťažnosti nevyhnutné, sťažovateľ je povinný poskytnúť požadovanú spoluprácu osobne, a to aj v prípade, že má ustanoveného zástupcu.

§ 16

(1) Orgány verejnej správy sú povinné poskytnúť orgánu, ktorý sťažnosť vybavuje alebo prešetruje, doklady, iné písomnosti, vyjadrenia, informácie, údaje potrebné na vybavenie sťažnosti, ako aj ďalšiu súčinnosť nevyhnutnú na vybavenie, ak osobitný predpis 6) neustanovuje inak.

(2) Pri vybavovaní sťažnosti možno okrem sťažovateľa a orgánov verejnej správy požadovať spoluprácu aj od iných fyzických osôb alebo právnických osôb s ich súhlasom, ak osobitný predpis 6) neustanovuje inak.

6) Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 100/1996 Z.z. o ochrane štátneho tajomstva, služobného tajomstva, o šifrovej ochrane informácií a o zmene a doplnení Trestného zákona v znení neskorších predpisov, zákon č. 52/1998 Z.z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch, § 23 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb., § 39 zákona č. 21/1992 Zb. o bankách v znení neskorších predpisov.

Prešetrovanie sťažnosti

§ 17

(1) Prešetrovanie sťažnosti je činnosť, pri ktorej orgán verejnej správy postupuje tak, aby zistil skutočný stav veci a jeho súlad alebo rozpor s právnymi predpismi, účelnosťou a hospodárnosťou plnenia úloh, osobu, ktorá zodpovedá za zistené nedostatky, ako aj príčiny ich vzniku a škodlivé následky.

(2) Pri prešetrovaní sťažnosti sa vychádza z jej obsahu bez zreteľa na to, kto ju podal a proti komu smeruje.

§ 18

(1) Orgán verejnej správy vyhotoví o prešetrení sťažnosti zápisnicu. Zápisnica obsahuje miesto a čas prešetrovania predmetu sťažnosti, preukázané zistenia, dátum vyhotovenia zápisnice, označenie orgánu verejnej správy, mená a vlastnoručné podpisy osôb, ktoré sťažnosť prešetrovali, ako aj mená a podpisy osôb, ktorých sa zistenia priamo týkajú a ktoré boli oboznámené s obsahom zápisnice. Ak sa zistili nedostatky, v zápisnici sa určí, kto, akým spôsobom a v akej lehote prijme opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku. Zároveň sa určí povinnosť predložiť správu o ich splnení.

(2) Ak sa niekto zo zúčastnených odmietne oboznámiť s obsahom zápisnice alebo ju po oboznámení sa s jej obsahom odmietne podpísať, uvedie sa to v zápisnici spolu s dôvodmi odmietnutia podpisu. Orgán verejnej správy prešetrojúci sťažnosť je povinný bez zbytočného odkladu vyhodnotiť opodstatnenosť dôvodov odmietnutia podpísať zápisnicu a výsledok vyhodnotenia uviesť v zápisnici.

(3) Jedno vyhotovenie zápisnice z prešetrovania sťažnosti sa musí odovzdať orgánu, v ktorom sa pri prešetrovaní sťažnosti zistili nedostatky.

§ 19

Oznámenie o vybavení sťažnosti

(1) Výsledok prešetrovania sťažnosti sa oznamuje sťažovateľovi písomne s odôvodnením, či je sťažnosť opodstatnená alebo neopodstatnená. V prípade, že sa zistila opodstatnenosť sťažnosti, uvedú sa v oznámení aj opatrenia prijaté alebo vykonané na odstránenie zistených nedostatkov. Ak nemožno prešetriť predmet sťažnosti, orgán verejnej správy to bez zbytočného odkladu oznámi sťažovateľovi.

(2) Ak sa sťažnosť skladá z viacerých samostatných bodov, v oznámení o výsledku prešetrovania sa údaje podľa odseku 1 uvedú ku každému bodu osobitne.

(3) Sťažnosť sa považuje za vybavenú, ak bol sťažovateľ písomne informovaný o výsledku prešetrovania sťažnosti a ak sa prijali opatrenia na odstránenie zistených

nedostatkov a príčin ich vzniku. O ústnej sťažnosti, ktorá bola vybavená hneď pri jej podaní, sa písomné oznámenie nerobí.

§ 20 **Opakovaná sťažnosť**

(1) Ak sťažovateľ opakuje sťažnosť v tej istej veci, orgán verejnej správy prekontroluje, či pôvodná sťažnosť bola správne vybavená. Výsledok kontroly oznámi sťažovateľovi písomne, pričom postupuje obdobne podľa § 19.

(2) Ak ďalšia opakovaná sťažnosť podaná tým istým sťažovateľom v rovnakej veci neobsahuje nové skutočnosti, správnosť jej vybavenia sa opätovne nekontroluje, ani sa o tom sťažovateľ neupovedomí. Urobí sa o tom úradný záznam do spisového materiálu.

(3) V prípade, že v rovnakej veci, v akej už bola vybavená sťažnosť iného sťažovateľa, podá sťažnosť ďalší sťažovateľ bez uvedenia nových skutočností, jeho sťažnosť netreba znovu prešetrovať, ale treba ho upovedomiť o výsledku vybavenia pôvodnej sťažnosti v lehotách podľa § 13.

§ 21 **Kontrola vybavovania sťažností**

(1) Kontrolu prijímania, evidencie, prešetrovania, vybavovania sťažností a plnenia opatrení prijatých na nápravu podľa tohto zákona vykonáva v orgánoch verejnej správy ich vedúci alebo ním poverená osoba.

(2) Orgán verejnej správy, ktorý sťažnosť vybavoval, je povinný kontrolovať, či sa opatrenia prijaté na odstránenie nedostatkov a príčin ich vzniku riadne plnia; vyvodenie dôsledkov voči osobám, ktoré sú zodpovedné za ich nesplnenie, uplatní v príslušných orgánoch verejnej správy.

(3) Za nesprávne prešetrenie sťažnosti alebo jej nesprávne vybavenie je vedúci orgánu verejnej správy, ktorý vybavoval sťažnosť, povinný vyvodiť dôsledky voči zodpovedným zamestnancom alebo uplatniť právnu zodpovednosť 7) za porušenie povinnosti podľa tohto zákona.

7) Napríklad zákon č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

§ 22 **Poriadková pokuta**

(1) Orgán verejnej správy je oprávnený pri prešetrovaní sťažnosti ukladať zamestnancom subjektu, v ktorom sa prešetruje sťažnosť, poriadkovú pokutu od 500 Sk do 5 000 Sk za marenie prešetrovania sťažnosti alebo za nesplnenie

povinností uvedených v tomto zákone, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Poriadkovú pokutu možno uložiť aj opakovane, ak povinnosť nebola splnená v určenom termíne, najviac však do 10 000 Sk.

(2) Pri určení výšky poriadkovej pokuty podľa odseku 1 sa prihliada najmä na závažnosť protiprávneho konania, na rozsah jeho následkov, na prípadné opakované porušenie povinností alebo na porušenie viacerých povinností a na mieru zavinenia.

(3) Za porušenie právnej povinnosti možno začať konanie o uložení poriadkovej pokuty v správnom konaní najneskôr do troch mesiacov odo dňa, keď bola zápisnica z prešetrenia sťažnosti odovzdaná orgánu, v ktorom sa zistili nedostatky (§ 18). Poriadkovú pokutu nemožno uložiť po uplynutí jedného roku po oznámení o vybavení sťažnosti (§ 19).

(4) Výnosy z poriadkových pokút sú príjmom štátneho rozpočtu.

§ 23

Spoločné ustanovenia

(1) Vedúci orgánu verejnej správy, v ktorom sa prešetruje sťažnosť, je povinný vytvárať vhodné materiálne, technické a personálne podmienky na správne a včasné prešetrenie a vybavenie sťažnosti.

(2) Trovy, ktoré vznikli sťažovateľovi v súvislosti s podaním, prešetrením a vybavením sťažnosti, znáša sťažovateľ.

(3) Trovy, ktoré vznikli orgánu verejnej správy pri podaní, prešetrení a vybavení sťažnosti, znáša tento orgán.

(4) Zamestnanci orgánu verejnej správy sú povinní o skutočnostiach, ktoré sa dozvedeli pri vybavovaní sťažnosti, zachovávať mlčanlivosť. Od tejto povinnosti ich môže písomne oslobodiť ten, v koho záujme túto povinnosť majú, alebo vo verejnom záujme s výnimkou ustanovenia § 7 ods. 1 vedúci orgánu verejnej správy. Tým nie je dotknutá povinnosť zachovávať mlčanlivosť o štátnom tajomstve a služobnom tajomstve.

§ 24

Prechodné ustanovenie

Sťažnosti, oznámenia a podnety doručené do nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa vybavujú podľa právnych predpisov platných v čase ich doručenia.

§ 25

Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa vládna vyhláška č. 150/1958 Ú.v. o vybavovaní sťažností, oznámení a podnetov pracujúcich.

§ 26
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júna 1998.

Ivan Gašparovič v. r.
Vladimír Mečiar v. r.